

УДК 378.147.091.313:811.111

Бойчук В. Ф. Проектна методика як засіб оптимізації навчання іноземної мови / В. Ф. Бойчук // Мова, культура та освіта : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і студентів.— Вінниця : ВНАУ, 2018. – С. 12-17.

Автор

Бойчук В. Ф.
Бойчук В. Ф.
Boichuk V. F.

Назва

Проектна методика як засіб оптимізації навчання іноземної мови.

Проектная методика как средство оптимизации обучения иностранному языку.

Project methodology as a means of optimizing the teaching of a foreign language.

Ключові слова

метод проектів, творчість, технологія, самостійна робота, мовне середовище, характерні особливості, класифікація, вимоги, навчальний процес, метод дослідження.

метод проектов, творчество, технология, самостоятельная работа, языковая среда, характерные особенности, классификация, требования, учебный процесс, метод исследования.

project methodology, creativity, technology, self-study activity, language environment, characteristic features, classification, requirements, learning process, method of research.

Анотація

В статті розглядається проблема проектної методики на заняттях іноземної мови у вищому навчальному закладі. Наведено різні підходи до класифікації типу проектів. Представлено основні вимоги до використання методу проектів, вказано переваги та недоліки цього методу.

В статье рассматривается проблема проектной методики на занятиях иностранного языка в высшем учебном заведении. Приведены различные подходы к классификации типа проектов. Представлены основные требования к использованию метода проектов, указано преимущества и недостатки этого метода.

The article deals with the problem of project methodology at foreign language lessons. Different approaches to classification of various types of projects are given. Main requirements to the project methodology are presented, advantages and disadvantages of the methodology are given.

ПРОЕКТНА МЕТОДИКА ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.

В статті розглядається проблема проектної методики на заняттях іноземної мови у вищому навчальному закладі. Наведено різні підходи до класифікації типу проектів. Представлено основні вимоги до використання методу проектів, вказано переваги та недоліки цього методу.

Ключові слова: *метод проектів, творчість, технологія, самостійна робота, мовне середовище, характерні особливості, класифікація, вимоги, навчальний процес, метод дослідження.*

The article deals with the problem of project methodology at foreign language lessons. Different approaches to classification of various types of projects are given. Main requirements to the project methodology are presented, advantages and disadvantages of the methodology are given.

Key words: *project methodology, creativity, technology, self-study activity, language environment, characteristic features, classification, requirements, learning process, method of research.*

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що основною метою навчання іноземних мов у вищому навчальному закладі є формування комунікативної компетенції, яка передбачає не тільки практичне володіння іноземною мовою, але й володіння умінням критичного і творчого мислення, виявлення та розвиток здібностей кожного студента, стимулювання його самостійної навчальної діяльності, яка більш ефективно забезпечується саме проектною методикою.

Аналіз останніх досліджень. Метод проектів з'явився у 20-ті роки минулого століття в США. Спочатку його називали «методом проблем», який

розвивався у філософії і освіті, в педагогічних поглядах Джона Дьюї. Одному з його послідовників У. Кілпатрику вдалося вдосконалити систему роботи над проектами. Він запропонував таку класифікацію проектів:

- створюваний (продуктивний), пов'язаний з трудовою діяльністю;
- споживчий;
- проект розв'язання проблеми(науково-дослідницький проект);
- проект-вправа (проекти навчання і тренування для оволодіння певними навичками).

У вітчизняних періодичних виданнях дослідження методу проектів на заняттях з англійської мови присвячено публікації О. Авраменка, А. Вдовиченко, Н. Годованець, О. Коберника, В. Сидоренка, А. Терещука, С. Ящука та інших.

Мета статті: довести, що проектна методика може бути ефективно використаною в практиці навчання іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. Аналіз основних методологічних і теоретичних підходів до дослідження різних способів застосування проектів, як ефективних засобів формування комунікативної компетентності показав, що метод проектів дозволяє поєднувати різні види іншомовного спілкування для вирішення певних інформаційних, дослідницьких, проблемних задач. Проектна діяльність ставить студента в ситуацію реального використання іноземної мови, дає можливість зосереджувати увагу не на мові, а на проблемі, таким чином дозволяє перетворити процес засвоєння іноземної мови в продуктивну, творчу діяльність. Отже, під час навчального процесу більше уваги буде приділятися не навчальному матеріалу, а розвитку особистості студента, виходячи з його інтересів, здібностей, можливостей. Метод проектів створює умови., під час яких студенти навчаються взаємодії у групах і здобувають комунікативні вміння, які відіграють важливе значення у їх соціалізації .

Метод проектів, будучи комплексним методом, допомагає вирішити цілий ряд задач, пов'язаних з оптимізацією навчального процесу з іноземної мови, за умови дотримання основних вимог. Однією з вимог, являється знання типології

проектів, так як організація проектної діяльності значною мірою залежить від типу проектів. Існують різні підходи до класифікації проектів. Так, Є. С. Полат пропонує такі типи проектів, як: дослідницькі, творчі, рольові-ігри, інформаційні та практично-орієнтовані[5].

Однак, специфіка предмету іноземна мова диктує внесення деяких уточнень до розробленої типології навчальних проектів з іноземної мови. Так, Л.І.Полаєва пропонує типологію проектів, з врахуванням специфіки формування комунікативної компетентності:

- I) Соціокультурні
 - 1) Соціолінгвістичні
 - 2) Країнознавчі
 - а) історико-географічні
 - б) етнографічні
 - в) політичні
 - г) екологічні
 - 3) Соціальні
- II) Рольово-ігрові та ігрові
 - 1) уявні подорожі
 - 2) імітаційно-ділові
 - 3) драматичні
 - 4) імітаційно-соціальні[6]

Зрозуміло, що ця типологія не заміщує загально дидактичну, а лише конкретизує її враховуючи специфіку предмету. Проекти з іноземної мови, як і проекти з інших предметів, можуть бути дослідницькими або практично-орієнтованими і будуть відрізнятися лише видом координації, або строками виконання, але предмет дослідження завжди буде знаходитись в області даної навчальної дисципліни.

Виділимо основні вимоги до використання методу проектів:

1) наявність творчої або дослідницької задачі, для вирішення якої потрібно проведення певного дослідницького пошуку. (Наприклад, проблема вільного

часу у молоді, організація «подорожі» до англomовних країн, до різних міст світу; проблема вибору професії; дослідження історії виникнення свят у рідній країні та англomовних країнах);

2) наявність практичного значимої проблеми або задачі;

3) самостійна (індивідуальна, групова, парна) діяльність студентів на занятті;

4) робота над поетапним планом проекту, обговорення методів дослідження проблеми, оформлення кінцевих результатів, підведення підсумків.

Виходячи із вищесказаного, можна визначити етапи розробки проекту:

1. Підготовка до проекту. У ході цього етапу необхідно обрати тему проекту, сформулювати проблему, запропонувати студентам ідею, обговорити її з ними, попередньо вивчивши їх індивідуальні здібності та інтереси .

2. Організація учасників проекту. На цьому етапі студенти поділяються на групи, вибираються методи і прийоми роботи, які дозволяють реалізувати вирішення конкретних задач. Також відбувається планування та розподіл обов'язків між студентами.

3. Виконання проекту. Цей етап пов'язаний з пошуком нової інформації, та її обговоренням, вирішенням поставлених проблем.

4. Презентація проекту та підведення підсумків.

Успішна реалізація методу проектів залежить від правильно організованої роботи, спільних зусиль усіх учасників проекту на усіх його етапах та володіння необхідними вміннями та навичками необхідними для проектної діяльності. Як показує досвід використання проектної методики, студенти повинні володіти інтелектуальними (уміти працювати з інформацією; систематизувати її та робити висновки) та комунікативними навичками (вміти спілкуватися, відстоювати свою точку зору, слухати партнера по спілкуванню, знаходити компроміс зі співрозмовниками).

Використовування методу проектів дозволяє студентам глибше вивчити певну тему, значно розширює їх загальний кругозір, учить самостійно відбирати необхідні матеріали; розвиває індивідуальні здібності студентів. Ця методика

також дозволяє реалізувати виховні задачі. Студенти повідомляючи іноземною мовою про реалії у своєму житті, про культуру та історію своєї країни та країни, мову якої вони вивчають, зможуть по-новому поглянути на себе, переосмислити певні поняття, відкрити для себе цінність іноземної мови, як мови міжнародного спілкування.

До переваг методу проектів можна віднести:

- створення комфортних умов навчання;
- розвиток навичок самоосвіти та самоконтролю;
- підвищення мотивації вивчення іноземної мови;
- моделювання будь-яких життєвих ситуацій;
- інтеграція різних предметів;
- розвиток творчих здібностей студентів.

Однак, при організації роботи над проектом слід звернути увагу на ряд проблемних питань, які мають місце під час цієї діяльності. Серед них:

- нерівномірне навантаження на учасників проекту на різних його етапах реалізації;
- збільшення емоційного навантаження, як на студента так і на викладача;
- проблеми при оцінюванні кожного учасника проекту;
- ризик невдалого завершення роботи над проектом;
- технічні накладки, які можуть вплинути на процес роботи та кінцевий результат.[4, с.135]

Метод проектів може стати одним із ефективних способів формування особистості студента, розкриття його інтелектуального, творчого потенціалу, підвищення мотивації до навчальної діяльності.

Цілком очевидно, що ми не розглядаємо метод проектів, як основний, який витіснив би інші методи та види навчальної діяльності. Метод проектів – це лише один із компонентів системи навчання іноземних мов, який наряду з іншими методами, можна використовувати для оптимізації навчального процесу на різних етапах навчання іноземних мов.

Висновки. Отже, метод проектів представляє собою спосіб організації навчального процесу, заснованого на взаємодії викладача та студента у ході поетапної практичної діяльності. Реалізація цього методу дозволяє удосконалити навчальний процес, підвищити рівень володіння іноземною мовою, та ефективно вирішувати завдання особистісно-орієнтованого підходу в навчанні міжкультурного спілкування.

Проектна методика є однією з найперспективніших складових навчального процесу, так як формує полікультурні, мовленнєві та інформаційні компетенції, створює умови для творчого саморозвитку та самореалізації. Проектна діяльність потребує тісної співпраці викладача і студента, але водночас однією з її основних цілей є самостійна робота студентів. Застосування проектною методики при навчанні іноземної мови дозволяє підвищити мотивацію до навчання, сприяє розвитку творчої обдарованості та креативності.

Література:

1. Буряк В. К. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра / В. К. Буряк // Рідна школа. – 2001. – № 9. – С. 49-51.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник / І. М. Дичківська // – Київ: Академвидав, 2004. – 351 с.
3. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва // Київ: Ленвіт, 1999. – 269 с.
4. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // ИЯШ. – 2000. – № 2. – С. 30 .
5. Попіль І. Ф. Шляхи підвищення ефективності та якості уроку англійської мови / І. Ф. Попіль // – Київ: Академвидав, 2009. – 143 с.
6. Стеців Л. І. Реалізуємо метод проектів / Л. І. Стеців // Директор школи. – 2005. – № 40(376). – С.40.
7. Шатилов С. Ф. Самостоятельная работа в обучении иностранного языка в школе / С. Ф. Шатилов // – Москва: Просвещение, 1990. – 244 с.